

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Βιοκλιματικός σχεδιασμός για ?ανθρώπινες? πόλεις

Οι βιοκλιματικές αρχές δίνουν στον πολεοδομικό σχεδιασμό «οικολογική» συνείδηση και εξασφαλίζουν την προοπτική της αειφορίας στις σύγχρονες μεγαλουπόλεις. Για τις ελληνικές πόλεις, ο βιοκλιματικός σχεδιασμός των υπαίθριων χώρων είναι η μόνη απάντηση στην απόλυτη κυριαρχία ενός ασφυκτικού δομημένου περιβάλλοντος, τονίσθηκε στην ημερίδα που διοργάνωσε το ΤΕΕ/ΤΚΜ με θέμα «Βιοκλιματικός σχεδιασμός στον αστικό υπαίθριο χώρο».

Η εκδήλωση άνοιξε με το χαιρετισμό του υπουργού Μακεδονίας - Θράκης **Γιώργου Πασχαλίδη** ο οποίος και είπε ότι η **ανάληψη της EXPO 2007-2008 από τη Θεσσαλονίκη θα αποτελέσει εργαλείο ανάπτυξης όλης της πόλης**. Η Θεσσαλονίκη, όπως και οι άλλες μεγάλες ελληνικές πόλεις, «πάσχει» από την απουσία οριοθετημένης πολεοδόμησης και μη οργανωμένης οικιστικής ανάπτυξης, τομείς που μπορούν να ελεγχθούν, στο πλαίσιο και του Στρατηγικού Σχεδίου Βιώσιμης Ανάπτυξης, από τη στιγμή που η πόλη αποφασίσει τους αναπτυξιακούς της στόχους.

Η ενσωμάτωση των αρχών του βιοκλιματικού σχεδιασμού στις μελέτες ανάπτυξης υπαίθριων αστικών χώρων, είναι ένα θέμα που για τη Θεσσαλονίκη αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα, στην προοπτική του σχεδιασμού και της υλοποίησης μεγάλων αναπλάσεων στην πόλη, τόνισε στο σύντομο χαιρετισμό του ο πρόεδρος του ΤΕΕ/ΤΚΜ κ. **Γιάννης Οικονομίδης**.

Οι αρχές του βιοκλιματικού σχεδιασμού, προσέθεσε ο κ. Οικονομίδης, θα πρέπει να εφαρμόζονται από τα μικρής κλίμακας έργα, μέχρι και τα μεγαλύτερα έργα που είναι σε εξέλιξη ή υπό συζήτηση και περιλαμβάνουν την ανάπτυξη ή αξιοποίηση ελευθέρων χώρων στον ιστό ή στην περιφέρεια της πόλης, όπως είναι η ανάπτυξη της νέας παραλίας, η Αλάνα της Τούμπας, διαχείριση των υφισταμένων εγκαταστάσεων της Δ.Ε.Θ., μετά την μετεγκατάσταση των εκθεσιακών υποδομών εκτός πολεοδομικού συγκροτήματος.

Σύντομο χαιρετισμό επίσης απηύθυνε ο δήμαρχος Νεάπολης και υποψήφιος νομάρχης Θεσσαλονίκης κ. Γρηγόρης Χατζησάββας.

Το θέμα της ημερίδας παρουσίασε το μέλος της Μ.Ε. Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς αρχιτέκτων Έφη Καρυώτη, ενώ συντονιστής του πάνελ των ομιλητών ήταν ο γενικός γραμματέας της Δ.Ε. του ΤΕΕ/ΤΚΜ Βενέτης Μπούρας.

«Η σημερινή πρακτική σχεδιασμού διαπνέεται από τις αρχές της «Αστικής Οικολογίας», τόνισε στην ομιλία της η κα. Μαργαρίτα Καραβασίλη, σύμβουλος περιβάλλοντος στη Μόνιμη Ελληνική Αντιπροσωπεία στην Ε.Ε. , η οποία και επεσήμανε ότι η Ελλάδα παρότι προχώρησε σε πρωτοπόμενες νομοθετικές ρυθμίσεις που έγιναν για την ενσωμάτωση της διάστασης της αειφορίας στον πολεοδομικό σχεδιασμό (Οικιστικός νόμος 1337/83, Κανονισμός για τη Θερμομόνωση (1979), Κτιριοδομικός Κανονισμός, Κανονισμός Κατανομής Δαπανών Θέρμανσης (1995) και νέος ΓΟΚ) , δεν έχει ακόμη αρχίσει να εφαρμόζεται η ΚΥΑ 21475/4707, που υπογράφηκε στο πλαίσιο του Σχεδίου Δράσης «Ενέργεια 2001» και με την οποία εναρμονίζεται η εθνική νομοθεσία με την Κοινοτική Οδηγία SAVE . Επίσης, δεν έχει εκδοθεί ο Κανονισμός Ορθολογικής Χρήσης & Εξοικονόμησης Ενέργειας (ΚΟΧΕΕ).

Η ομιλήτρια αναφέρθηκε στην πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την αειφόρο αστική ανάπτυξη ενώ υπογράμμισε ότι για την εξασφάλιση οικολογικής αποδοτικότητας στο σχεδιασμό των πόλεων η ΕΕ έχει αναπτύξει ένα σημαντικό καινοτόμο πλαίσιο για τον Αειφόρο χωροταξικό σχεδιασμό. **Μάλιστα η Ένωση**

, μετά την επικύρωση του Πρωτοκόλλου του Κυότο, έχει θέσει σε εφαρμογή την πρώτη φάση του Ευρωπαϊκού Προγράμματος για την Κλιματική Αλλαγή, για τους τομείς της Ενέργειας, των Μεταφορών, της Βιομηχανίας και των Κτιρίων,

Η αναπλ. καθηγήτρια ΑΠΘ κα. **Νιόβη Χρυσομαλλίδου**, αναφέρθηκε στα συμπεράσματα από την ανάλυση περιβαλλοντικών μεγεθών σε διαφορετικές περιοχές της Θεσσαλονίκης, που έγιναν στο πλαίσιο του προγράμματος RUROS, για να επισημάνει ότι **στην οικιστική ανάπτυξη της πόλης , τα αρνητικά αποτελέσματα της πυκνής και συχνά ανοργάνωτης δόμησης, επιβαρύνθηκαν κατά πολύ επειδή αγνοήθηκαν σημαντικότεροι φυσικοί παράγοντες.** Έτσι η βιομηχανική ζώνη χωροθετήθηκε σε σημείο που οι βορειοδυτικοί άνεμοι μεταφέρουν τους ρύπους στην πόλη. Οι κύριοι οδικοί άξονες δεν ακολουθούν την διεύθυνση Ανατολής · Δύσης, ούτε των επικρατούντων ανέμων. Η πυκνή δόμηση κατά μήκος της παραλίας δεν αφήνει την θαλάσσια αύρα να περάσει απο το τείχος του μπετόν, ενώ τα κτίρια , ψηλά και πυκνοδομημένα, δεν επιτρέπουν θέαση στον ήλιο .

Η καθηγήτρια του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών κα. **Αικατερίνη Χρονοπούλου**, αναφέρθηκε στη «Συμβολή της φυτοκάλυψης στη διαμόρφωση των βιοκλιματικών συνθηκών του αστικού χώρου», χρησιμοποιώντας το παράδειγμα των Αθηνών και τα αποτελέσματα ερευνών της τελευταίας 20ετίας. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα, **δεν είναι αρκετή η απλή παρουσία χώρων πρασίνου στην πόλη. Για να είναι δυνατή η άριστη αξιοποίηση των δυνατοτήτων τους, πρέπει να είναι χωροταξικά κατάλληλα κατανομημένοι στον αστικό ιστό και να συνδέονται μεταξύ τους με ζώνες πρασίνου, σχηματίζοντας έτσι ένα εκτεταμένο δίκτυο.**

Κρίνεται σκόπιμο, είπε η κα. Χρονοπούλου, να επισημανθεί ότι η πλειονότητα των ελεύθερων δόμησης επιφανειών, που απομένουν ακόμα χωρίς

διαμόρφωση, είναι περιορισμένες σε αριθμό και έχουν μικρή έκταση. Είναι επομένως επιτακτική η ανάγκη της αξιοποίησης όλων των επιφανειών, που είναι πρόσφορες σε φυτοκάλυψη. Τέτοιες είναι οι κάθετες και οριζόντιες επιφάνειες ακόμη και των πολυκατοικιών. Επιπλέον, επιβάλλεται η συνύπαρξη και σύνδεση περιαστικού και αστικού πρασίνου διευκολύνουν την κίνηση των αερίων μαζών και λειτουργούν ως φυσικοί «αεραγωγοί» της πόλης.

Η βελτίωση των μικροκλιματικών συνθηκών- κυρίως η θερμοκρασία και η ηλιακή ακτινοβολία- δεν επηρεάζει μόνο την ενεργειακή κατανάλωση των γύρων κτιρίων, αλλά βοηθάει στη βελτίωση του κλίματος της πόλης, ενώ επηρεάζουν τη χρήση των υπαίθριων χώρων, υποστήριξε στην ομιλία της η κα. **Μαριαλένα Νικολοπούλου**, δρ. αρχιτέκτων, επιστημονικές συνεργάτης του ΚΑΠΕ, παρουσιάζοντας τα αποτελέσματα μεγάλης έρευνας που έγινε στο Καίμπριτζ της Αγγλίας.

Το ΚΑΠΕ, έχει αναλάβει την ευθύνη της οργάνωσης ενός νέου ερευνητικού προγράμματος, με σκοπό την αξιολόγηση ευρέου φάσματος συνθηκών άνεσης, σχετικά με το θερμικό, οπτικό και ακουστικό περιβάλλον των υπαίθριων χώρων ανά την Ευρώπη. Στο πρόγραμμα RUROS, συμμετέχουν 12 οργανισμοί από 9 διαφορετικές χώρες. Οι συνθήκες άνεσης εξετάζονται σε 14 υπαίθριους χώρους, 7 διαφορετικών πόλεων και συγκεκριμένα στις Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Μιλάνο, Fribourg, Kassel, Cambridge και Sheffield. Όπως δε είπε η ομιλήτρια, τα πρώτα αποτελέσματα που συγκεντρώθηκαν από τις μετρήσεις στην Αθήνα, βρίσκονται σε συμφωνία με τα προηγούμενα αποτελέσματα κάτι που καταδεικνύει ότι είναι δυνατόν να διαμορφωθούν χώροι, που να ενθαρρύνουν τη χρήση τους σε διαφορετικές εποχές, βελτιώνοντας σταδιακά την ποιότητα ζωής στις πόλεις.

Στα Βιοκλιματικά κριτήρια σχεδιασμού στην πόλη, αναφέρθηκε στην ομιλία του ο **κ. Σίμος Γιάννας**, διεθνούς σπουδών Enviromental and Energy Studies Programma Architectural Association Graduate School · London, αφού τόνισε ότι η αστικοποίηση και οι δραστηριότητες της πόλης επιφέρουν σημαντικές διαφοροποιήσεις στο κλίμα ενός τόπου, επηρεάζοντας την κατανάλωση ενέργειας, την ποιότητα του περιβάλλοντος, αλλά και την υγεία και θερμική άνεση των πολιτών.

Η βιοκλιματική προσέγγιση του αστικού σχεδιασμού προσφέρει την δυνατότητα παρεμβάσεων με στόχο τον περιορισμό ή και την αντιστροφή των αρνητικών επιπτώσεων με παράλληλη δημιουργία ευνοϊκών μικροκλιματικών συνθηκών. Ειδικότερα για τους υπαίθριους χώρους στοχεύουμε, εξήγησε ο ομιλητής, αφ'ενός σε παρεμβάσεις που συμβάλλουν στην καλλιτέρευση του μικροκλίματος τους, έτσι ώστε να βρουν ευρύτερη χρήση και χρησιμότητα, και αφ'ετέρου στην συμβολή που μπορούν να έχουν οι «βιοκλιματισμένοι» υπαίθριοι χώροι στο μικροκλίμα της πόλης τους. Στο επίπεδο του σχεδιασμού **οι βασικοί στόχοι και αρχές του βιοκλιματικού σχεδιασμού είναι: ο ηλιασμός και η ηλιοπροστασία, η θερμική αδράνεια, ο φυσικός αερισμός, η αεροπερατότητα και η ανεμοπροστασία, ο φυσικός δροσισμός.**

Για να γίνει αντιληπτή η σημασία εφαρμογής των αρχών του βιοκλιματικών αρχών στις σύγχρονες «άρρωστες» πόλεις που ζούμε, αρκεί να σημειωθεί ότι **τα κτίρια συμπεριφέρονται σαν θερμάστρες συνεχούς λειτουργίας . Μια χοντρική εκτίμηση της συνολικής έκλυσης θερμότητας από ανθρωπογενείς πηγές, όπως είπε ο ομιλητής, εξισώνει τη συμβολή τους το χειμώνα, με την ενέργεια που δέχεται η πόλη από τον ήλιο, γύρω στα 25 W/m² κατά μέσο όρο στην Ευρώπη.**

Η ενεργειακός φυσικός MSc κα. **Εύα Αθανασάκου**, παρουσίασε τα αποτελέσματα της μελέτης για την ανακαίνιση των διατηρητέων κτιρίου του παλαιού στρατοπέδου στο Γουδί, όπως και τις προτάσεις για το **σχεδιασμό του υπαίθριου χώρου**. Η μελέτη, έγινε στο πλαίσιο του γενικού σχεδίου για το μητροπολιτικό πάρκο της Αθήνας, ανατέθηκε από τον Οργανισμό Αθήνα 2004 στο Ε.Μ.Π , χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα Altener και εκπονήθηκε από την ομάδα Ανανεώσιμων Ενεργειακών Πόρων του Ε.Μ.Π.

Όπως είπε η ομιλήτρια, σε ότι αφορά τα κτίρια, οι μελετητές έδωσαν έμφαση στην ανακαίνιση με αλλαγή χρήσης και , στην εξοικονόμηση ενέργειας με χρήση ανάλογων συστημάτων όπως και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Σε ό,τι αφορά τους υπαίθριους χώρους, αυτοί σχεδιάσθηκαν με κριτήρια θερμικής άνεσης.

Στην εκδήλωση ακολούθησε η προβολή video από τη διεθνή έκθεση EXPO '92 της Σεβίλλης, με το οποίο και παρουσιάσθηκαν οι πρωτοπόρες επεμβάσεις που είχαν γίνει στον υπαίθριο χώρο, με στόχο τη βελτίωση του μικροκλίματος,. Η ημερίδα έκλεισε με ανοικτή συζήτηση.

ΤΕΕ/ΤΚΜ

Από το Γραφείο Τύπου του